

ד.א.ל.ז.ז.ר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: נישואין (סב)

כא' אדר א' תשפ"ד 1515 (שנה כט')

ההפטרה: "וישלח אחאב" (מלכים א, יח)

פרשת כי תשא

"ויאמר אליהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם בנזותיכם והביאו אלי" (לכ,ב)

אהרון מבקש מבני ישראל שיביאו את נזמי הזהב אשר באזני נשיהם וילדיהם, כ"כ למה? אלא אמר אהרון בליבו, בזמן שיתקוטטו עם נשיהם וילדיהם שיסכימו להביאם יתעכבו ובינתיים ישוב משה וימנע כל מעשה העגל, ואמנם הנשים לא רצו לתת ולא משום שחשו על תכשיטיהן למרות שמהות האישה בתכשיטיה להתקשט ולהתנאות בפני בעלה, אלא אמרו: "חס ושלום שניתן את נזמנו לעבודה זרה לכפור בהשם יתברך אחרי שראינו את כל אותם ניסים ונפלאות שעשה במצרים, בים ובהר סיני, לכן לא נשמע לכם ולא ניתן". ומיד נאמר (פס' א): "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באוזניהם ויביאו אל אהרן" - זה הערב רב שפרקו נזמיהם והביאום לאהרון. ובזכות אותה טובה שנמנעו הנשים מליתן נזמיהן לעבודה זרה, קיבלו במתנה את ראש חודש וגם יהיה להם שכר טוב בעולם הבא, וזה שנאמר בקהלת (ז, כח): "אדם אחד מאלף מצאתי ואישה בכל אלה לא מצאתי", שבחטא העגל אמרו "אלה אלוהיך ישראל", ולא הייתה אישה אחת שחטאה ואמרה כן.

"נשא עלון ופסע" (לד,ה)

ההולך בדרכיו של הקב"ה ומעביר על מידותיו זוכה לרחמים מיוחדים מן השמים. עד היכן מגיע כוחו של המעביר על מידותיו נוכל ללמוד מהסיפור הבא המובא בגמרא (תענית כה:): מעשה ברבי אליעזר שירד לפני התיבה בעת עצירת הגשמים ואמר כ"ד ברכות ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחריו ואמר "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה..." וירדו גשמים. דיברו חכמים על רבי אליעזר שלא נענה, יצאה בת קול ואמרה: "לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה מעביר על מידותיו וזה אינו מעביר על מידותיו". כוון שרבי אליעזר נקט בשיטה שונה והלך לפי שיטת בית שמאי ואילו רבי עקיבא הלך בשיטת בית הלל שהיו ענוותנים יותר ואלו ואלו דברי אלוקים חיים.

ובכל זאת מוכח מכאן כי כשאדם נוקט בדרך של ויתור וענווה הוא זוכה לרחמים ולסייעתא דישמיא מיוחדת מן השמים וכל שכן כלפי עם בני ביתו שהם היקרים לליבו.

הבעל = הצלע השלישית

סיפר אברך אחד כי בהיותו בתחילת נישואיו הם הזמינו את הוריו אליהם לשבת, וכדי להקל מעל עצמם את קושי האירוח קנתה אשתו כלים חד פעמיים לסעודות השבת. הוא אמר לה: "אמא שלי שונאת להשתמש בחד פעמי בשבת..." היא השיבה: "היא תתרגל בס"ד". אכן ההורים הגיעו והם אירחו אותם והכינו אוכל כיד המלך, אולם החזמות לא ראתה בעין יפה את הכלים החד פעמיים. לאחר סעודה שניה הביאה הכלה לשולחן פלחי אבטיח בצלחת חד – פעמית, אך בדרך ליעד התהפכה הצלחת ופלחי האבטיח התפזרו על הרצפה. מיד פלטה החזמות: "אמרתי לכם שאני לא סובלת חד פעמי ואני יודעת למה, אנחנו מבוגרים ולמדות הקושי משתמשים בכלים רגילים ואילו אתם הצעירים רוצים

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 5:44-5:39 * סוף זמן ק"ש 8:20-8:25

ציאת שבת: 6:51

ציאת שבת: 6:11

כניסת שבת: 5:19

רק חד פעמי...." הכלה הסמיקה ושתקה וגם הבעל-הבן שתק..... ואחר כך במשך שנים הזכירה לו אשתו את המעשה על שלא נחלץ להגנתה..... שהרי יכל למצוא מה לומר לאימו ובלבד שכבודה ישמר. הבעל היקר הינו הצלע השלישית והדומיננטית ביחסי כלה - חמות, הוא אמנם נמצא בין הפטיש לסדן ויכול למצוא עצמו בעין הסערה גלויה או סמויה בין אשתו לאימו ואף להיקלע למבוכה ולמצבים לא נעימים כשהוא רוצה לרצות כל אחת לחוד אך זה לא תמיד מסתדר וצד אחד יוצא פגוע, אם כן מה הפתרון? תורתנו הקדושה קבעה באופן חד משמעי (בראשית ב, כד) שם נאמר: "על כן יעזוב איש את אביו ואת אימו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", נכון שנאמר בתורה הציווי של "כבד את אביו ואם אימו" (שמות כ, יב) אולם כשיש למשפחתו ביקורת על אשתו הוא חייב לצאת להגנתה אך עליו לומר את הדברים בדרך של כבוד, אישה שחיה בתחושת אמת שבעלה תמיד לצידה מתמסרת כל כולה אליו ואוהבת אותו כנפשה, ותהיה פתוחה לשמוע מבעלה גם אם יאמר דברים פחות נעימים, אעפ"כ היא תהיה מוכנה לקבלם ולהשתנות למענו.

מעשה שהיה

החלום שהתפוגג (הרב מרדכי רוט)

אחד הדברים הכואבים בעולם הוא שבני זוג מחליטים להיפרד. לא לחינם נאמר בחז"ל על זוג שכזה שהמזבח מוריד עליו דמעות. הגיע אלי אדם נשוי ואמר לי בנחרצות: "היות ואני נותן גט בעוד חודשיים וחצי, ואני בטוח שלא אוכל להתמודד עם כל התהליך הזה לבד, אהיה זקוק לתמיכה רגשית חזקה בכל התהליך. אין לי אף אחד ממשפחתי שתומך בי, ההורים שלי ואחים שלי אומרים שאני עושה את טעות חיי על שהחלטתי מיוזמתי להיפרד. יש לי אשה טובה, 5 ילדים, איך אתה עושה כזה דבר? - הם אומרים לי שוב ושוב.

מי הם שיגידו לי מי זאת אשתי, אני חי איתה או שהם חיים איתה? אני מתמודד איתה כבר 10 שנים יום יום, אז בבקשה שלא יטיפו לי מוסר. אם המשפחה שלי לא יכולה לתת לי גב וכוחות, אני צריך ללכת למישהו חיצוני כמור, תן לי כוחות לעבור את התהליך הזה. אני בן 30, לא הייתה לי ילדות מיוחדת ומאירה, הוריי לא היו אנשים רעים אך גם לא טובים. לא זכור לי אי פעם שהם חיבקו אותי או אמרו לי מילה טובה. אני בטבעי אדם מאוד רגיש ודווקא את מה שהיה כל כך חסר לי, מעט תשומת לב, מילה טובה או חיבוק לא קיבלתי אף פעם מהוריי. אני זוכר בגיל 13, אחרי מסיבת הבר מצווה שלי, אבי אמר לי 'זהו, נגמרו החגיגות, מעכשיו אתה צריך להתמודד לבד', כאילו שעד אז הורי התמודדו יחד איתי. נכנסתי לשיבה, הייתי בחור בינוני ומטה, הצלחתי לסחוב את ימי הישיבה הקטנה והגדולה. אני לא יכול לתאר לי את הרגשת הבדידות שהייתה לי כל אותן שנים, הוריי לא השתנו ואני כל כך חיפשתי מעט יחס, אהבה ומילה טובה. ושום דבר לא קרה, נפשי זעקה 'הצילו' והעולם כמנהגו נוהג.

זכור לי שאחד המשגיחים בישיבה גדולה כן השתדל להתייחס אלי, אבל מה זה לתת מעט יחס לבן אדם שבחיים לא קיבל חום ואהבה, זה כמו סיר בלי תחתית. לאט לאט נהפכתי לאדם יותר רגיש ופגיע מאוד ובעיקר נפשי הרגישה ריקנות, היא דרשה ללא הרף מעט יחס ותשומת לב. התארכתי בגיל 19.5 ובגיל 20 כבר התחתנתי. להתחתן בעיניי היה החלום הכי וורוד שרק יכול להיות. אני אתחתן, תהיה לי אישה שתאהב אותי ותעריך אותי, ואז אני אהיה האיש הכי מאושר. התחתנתי, אולי בחודש הראשון היה החלום מעט וורוד כמו שחלמתי, אך אחרי חודש הוא התפוגג לגמרי והפך לסיוט שחור. ציפיתי לאישה שתהיה שותפה מלאה בחיי, תתעניין בי, תדבר איתי ותעריך אותי, אך כל השאיפות שלי התפוגגו. אשתי היא לא אישה רעה, אך היא טיפוס פחות רגשני, היא יותר עניינית ומעשית וכך מה שהייתי זקוק לו לא קיבלתי ממנה.

כך נמשך הדבר שנים, ניסיתי לדבר על זה עם אשתי, להסביר לה כמה זה חשוב לי, יש לציין שהיא ניסתה אך היא ממש לא הצליחה. במשך השנים הלכנו לעשרות יועצי נישואין, אך שום דבר לא עזר. אשתי ניסתה להשתפר, להשתנות בשבילי ולתת לי יותר - אך זה לא עבד. ככל שעבר הזמן הבנתי שאשתי לא תשתנה וזה האופי שלה, ואני לא רוצה לוותר על דבר שכל כך חשוב לי בחיים - יחס

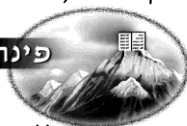
אהבה ותשומת לב. היה זה תהליך ארוך עד שהגעתי למסקנה הקשה הזו שאני רוצה להיפרד בתקווה למצוא מישהי שיותר מתאימה לי, אישה עם יותר רגש, יותר אכפתית, אולי השם יעזור לי ואמצא שלווה בעולם הזה".

הסתכלתי לתוך עיניו העצובות, עיניים שכל כך רוצות אהבה וחום ולא קיבלו את זה אף פעם. אמרתי לו: "אולי לא הכי תאהב את הדברים שאומר לך כרגע, אך אני חושב שאתה לא צריך להיפרד. אני חושב שהבעיה היא לא אצל אשתך, אם תפתור אצלך מספר דברים אני חושב שיהיו לך חיים טובים עם אשתך ובעיקר עם עצמך. למצוא אישה אחרת זה לא פתרון, האמן לי, נתקלתי בכאלו סיפורים". הייתה לנו שיחה ארוכה, הסברתי לו שבגלל החוסר והחסך העמוק שיש לו לאהבה, יחס והערכה שהוא לא קיבל כשהיה ילד, אז שום אדם לא יכול באמת לספק לו את זה, גם לא אישה אחרת. אתה צריך לעשות עבודה עצמית עם עצמך, לרפא את העבר, להיות חזק נפשית. רק אז 'הרעב' הרציני שלך לאהבה יירגע. קשה לי לתאר לכם מה היה באותה פגישה, דמעות נשפכו שם כמים. "אני ממליץ לך לדחות את מועד הגירושין, בינתיים נתחיל לעשות יחד תהליך של עבודה עצמית ואז תנסה לחזור שוב לתקופת ניסיון להיות עם אשתך, אם גם אז לא תהיה מרוצה תיפרד", אמרתי לו. לעשות תהליך עם אדם שבחיים לא קיבל מהוריו מילה טובה - זה פשוט תהליך שלוקח זמן. לקח לו זמן לקבל את עצמו, לאהוב ולהעריך את עצמו, נפשו החלה להתרפא אט אט. 'הרעב' המכרסם לקבלת אישור, קבלה והכלה מאחרים החל לרדת ובמקום זה הגיעו אהבה וקבלה עצמית, רוגע, שמחה ואושר. ככול שאנשים מגיעים לנישואין שלהם חזקים ובריאים בנפשם, הסיכוי שהזוגיות שלהם תצליח גדול. לדוגמא: אדם שיש לו ביטחון עצמי, הוא הרבה פחות פגיע ורגיש וגם אם אמרו לו משפט או שניים הוא לא יתמוטט, הוא קצת יפגע אך הוא ימשיך הלאה כי יש לו נפש חזקה ובריאה, וכך הסיטואציות לבעיות בתוך הבית יפתחו, אך מי שסובל מחוסר ביטחון עצמי כל מילה שכן הזוג יאמר לו תוריד אותו לקרשים.

ואכן, במשך תקופה ארוכה עשינו יחד תהליך והוא עדיין בתהליך. לאחר חודשיים הוא חזר הביתה, לא אגיד לכם שהכל אצלו נוצץ ב- 100% אבל 70% מהתלונות שהוא התלונן על זוגתו נפלו והוא החל לחיות חיים מאושרים ושמחים, נפשו החלה להתרפא וכך הכל מסביב נרפא. תזכרו, נפש חזקה עוזרת לא רק בזוגיות אלא בכל קשר שיש לכם עם כל אדם. אדם שהוא בריא, חסין וחזק נפשית, רוב בעיות התקשורת שלו עם אנשים ייעלמו, הוא בעצם לא יגיע אליהן כלל וכלל.

הנהגות בין בני הזוג [טו]

פינת ההלכה

יחסי הורים ובני הזוג (ה)

א. כשבני הזוג באים להתארח אצל ההורים מן הראוי שיציעו את עזרתם לדוגמא: לערוך, להגיש ולפנות את השולחן, לשטוף כלים, לחתוך סלט, לפנות את הזבל לפח שברחוב וכדו' ולא יהיו מרוכזים רק בעצמם!

ולפני שיוצאים לביתם במוצאי שבת יסדרו את החדר בו ישנו ויפנו אותו מפסולת. ואם מתארחים עם ילדים בנוסף לעיל יקפידו שהילדים יאספו את המשחקים שהוציאו בסיום המשחק [ולא ישאירו להורים לעשות זאת] וגם יקפידו שלא לבלגן את בית ההורים ובמוצאי שבת יסדרו גם את שאר המקומות בבית שבלגנו.

הסבר: אמנם בני הזוג שבאים להתארח אצל ההורים יש להם דין של אורחים רגילים שבד"כ לא עוזרים וכו' מכל מקום מצד הכרת הטוב להוריהם ותדירות הביקורים אצלם מן הראוי שיושיטו יד לעזרה ובפרט אם הוריהם מבוגרים.

אם לא יעזרו שלא יתפלאו אח"כ למה ההורים משתמטים מלארח אותם.

ב. יש להורים להימנע מלבקש בקשות עזרה מהזוג שמתארח אצלם אף שזה נעשה בצורה מכובדת ויפה כגון: לומר לחתן "אתה יכול בבקשה להוריד את האשפה לפח?", או לומר לכלה "את יכולה בבקשה לערוך את השולחן?", או "את יכולה בבקשה לשטוף את הכלים בכיור?".

אלא אם כן מדובר בבני זוג ש"מחוברים" להורים ומרגישים חופשי זה עם זה תמיד בבקשות הדדיות שאז מותר לבקש מהזוג.

הטעם: שלא לבקש כוון שזה עלול לגרום לריחוק וכעס של החתן/כלה כלפיהם.

מ"מ אם בני הזוג לא מתנדבים מעצמם לעזור יכולים ההורים להעיר על כך לבנס/בתם שלא בנוכחות בנות הזוג השני וגם לומר לו שלא יספר שההורים אמרו לו זאת אלא שהוא התעורר

מעצמו לכך מצד הכרת הטוב.

ג. ההורים של צד אחד לא ידברו בגנות ההורים של הצד השני אפילו בצורה עדינה וכל שכן שלא בצורה בוטה כגון: "הם נתנו מעט כסף לזוג לחתונה", "אבא שלהם רגזן מאוד", "המשפחה שלנו יותר מכובדת מהמשפחה שלהם" וכדו'.

הטעם: מלבד שיש בזה לשון הרע, זה יכול לפגוע בשלום הבית של הזוג הצעיר (עמייח לוי יועץ זוגי – הידברות).

ד. חז"ל אמרו לנו שכלה וחמותה לא כל כך מסתדרות ביניהן (גמ' שבת כו. גמ' יבמות קיז). ולכן הכלה, החתן והחמות כל אחד מהם צריך לסגל התנהגויות מסוימות כדי למנוע חיכוכים ומריבות:

עצות ל"חתן" (הבן)

ה. הקדמה: הבן מוצא עצמו לרוב בסערות קרב גלויות או סמויות בין רעייתו [הכלה] לבין אימו [החמות] ואינו יודע מה לעשות? שהרי מצד אחד זאת אשתו והוא מחויב לה מצד שנישא לה ומצד השני זאת אימו שמחויב לה מצד שזו אימו יולדתו, האם הוא צריך לשתוק או לדבר? לפייס את הצדדים או לנקוט עמדה ולבחור באחת מהן?

ו. כאשר אימו או משפחתו מטיחים ביקורת על אשתו חייב הבעל להגן על אשתו במילים ברורות ולא לשתוק [ואשתו תשתוק], והכל מתוך שמירה על הלכות כיבוד אב ואם, אפילו בנושאים בהם הוא מסכים בלב עם הביקורת המוטחת באשתו [ואת אשר עליה לתקן ישאיר לשיחות פרטיות בינו לבין בן זמנו מתאים].

הטעם: שכן הכריעה התורה (בראשית ב, כד) "על כן יעזוב איש את אביו ואת אימו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", "ודבק" – להיות יחד כיחידה אחת ואם פוגעים באשתו זה כמו שפוגעים בו והוא חייב להגיב, כמובן בדרך של כבוד על"פ הלכות כיבוד הורים שנאמר (שמות כ, יב): "כבד את אביך ואת אימך".

הסבר: אשה שחיה בתחושת אמת שבעלה תמיד לצידה ומגן עליה אפילו נגד משפחתו, תתמסר כל כולה לבעלה ואז כל חסרון שיש בה והוא ישוחח עמה בדרכי נועם על כך היא תעשה כל מאמץ להשתנות למענו. ובעל שאינו נוהג כן שלא יתפלא כאשר יגלה שרעייתו אינה מסוגלת לבקר בבית הוריו ולארח אותם והיא מפתחת סלידה כלפיהם, ובעל הנזכר באיחור ישלם מחיר כבד (הרב זמיר כהן המדריך לנישואין מאוחרים עמ' 166–167, הרב שמוחה כהן ז"ל במאמר במרכז י.ג.ר., עיין ילקוט יוסף כיבוד אב ואם פ"ד ס"ז).

מכל מקום אם אשתו מתחצפת בדיבורה כלפי הוריו, אף שהצדק עימה ראוי לו להשתיקה בנחת ולומר לה שעליה לומר את דבריה בדרך ארץ (ילקוט יוסף ס).

דוגמאות לתגובות לא נכונות של הבעל כלפי אשתו כשהיא מתלוננת על שאימו מבקרת אותה:

* "היא מבוגרת, היא אמה שלי, אני קשור אליה ואת חייבת לקבל בכבוד כל מה שהיא אומרת".

* "תעזבי שטויות, היא סתם אומרת, היא לא מתכוונת, אל תעשי מזה עניין, גם אלי היא מדברת ככה".

* "אמא שלך יותר טובה? שהרי גם היא..." ומזכיר כאן את חסרונותיה (הרב שמוחה כהן ז"ל במאמר במרכז י.ג.ר.).

ז. על הבעל לפנות למשפחתו [בעדינות בפרט כאשר מדובר בהוריו] ולדאוג בחכמה שתופעת הפגיעות באשתו תיפסק. הדבר יכול להיעשות באמצעות הבהרה כי התנהגותם כלפי רעייתו פוגעת בה וגם בו ומערערת את שלום הבית שלו, ואם בכל דרך אחרת עדינה וברורה שתוביל להשגת הפתרון המיוחל – שקט ושלוש (הרב זמיר כהן המדריך לנישואין מאוחרים עמ' 167).

ח. כאשר הבעל שומע את הוריו אומרים דברי ביקורת על רעייתו [בנוסף לאמור בסעי' ו'] יסתיר זאת ממנה ולא יספר לה לטובת שלום הבית שלהם ועל זה נאמר במשלי (יא, ג): "הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר", אך אם ההערה שנאמרה מוצדקת ימצא זמן מתאים לומר לה כהערה בונה שבאה ממנו ולא ממשפחתו (ס).

ט. אם רואה שהמריבות בין אשתו להוריו הן תכופות ומפריעות לשלום הבית שלהם ישתדל למעט לבקר אצל הוריו עם אשתו, אך הוא יבקר אצלם לבדו (ילקו"י כיבוד אב ואם ס, מדריך לנישואין מאוחרים ס).

י. אם יש לאביו כעס ותערומת על מחלתו בעניין הנדוניה וכו' דורש מבנו שלא ידבר עם חמיו וחמותו ושלא ילך לביתם, אין לבן לשמוע בקול אביו להחזיק במחלוקת ולזלזל בכבוד חמיו שהרי הוא כמצווה עליו לעבור על דברי תורה ובפרט שיש חשש להפרת שלום הבית.

מ"מ ישלח אליו אנשים שיסבירו לו שאינו יכול לשמוע בקולו בדבר זה (ילקו"י כיבוד אב ואם פ"א ס"ג).

יא. בכלל כיבוד הורים שהבן מחויב לעזור להוריו כשהם פונים אליו בבקשת עזרה וכן הוא צריך לבקשם (ילקו"י כיבוד אב ואם פ"א-ו).

וישתדל לעשות זאת בהסכמה הדדית עם אשתו ויסביר לה את החובה שהיא זכות לעזור להורים. ואשה נשואה אע"פ שפטורה מלעשות עבור הוריה ראוי שהבעל יעודד ויאפשר לה זאת (ילקו"י כיבוד אב ואם פ"ו ס"א).

---המשך הסידרה של נישואין תתחדש בס"ד בל"ג אחרי חג הפסח ----

ניתן להשיג ב"איחוד" את ספר "נתיבות החינוך" בהוצאת העלון, ספר חובה בל בית
וכן את לוח הברכות הצבעוני לברכה ראשונה ואחרונה של כל מאכל טל': 08-8644452

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com